

FUTBOL HAKEMLERİNİN MAÇ ESNASINDA KARAR VERME MEMNUNİYET ALGILARININ İNCELENMESİ

Examination Of Football Referees Perception Of Satisfaction In Making Decisions During A Match

Dr. Murat TURAN

Giresun Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü Giresun/Türkiye

Orcid Id: 0000-0002-3865-7134

Muhammet URAS

Atatürk Üniversitesi Kış Sporları ve Spor Bilimleri Enstitüsü Erzurum/Türkiye

Orcid Id: 0000-0002-9956-4011

Cite As: Turan, M. & Uras, M. (2021). "Futbol Hakemlerinin Maç Esnasında Karar Verme Memnuniyet Algılarının İncelenmesi", International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal, (Issn:2630-631X) 7(40): 08-14.

ÖZET

Bu çalışmada Doğu Anadolu'da Futbol hakemliği yapan kişilerin hakem karar verme memnuniyet algılarının incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada iki bölümden oluşan anket tekniği kullanılmıştır. Birinci bölümde katılımcılara demografik özelliklerinin sorulduğu sorular, ikinci bölümde ise Andrew ve ark. (2006) tarafından geliştirilen, futbol hakemlerinin karar verme memnuniyet durumlarını ele alan ölçek kullanılmıştır. Ölçek, 5'li likert tipi derecelendirmiş olup 9 maddeden ve tek bir faktörden oluşmaktadır. Ölçeğin Cronbach alfa değeri 0.85 olarak hesaplanmış. Türkçeye uyarlanması ise Can ve arkadaşları tarafından 2014 yılında Türkçeye uyarlanmış olup geçerlilik ve güvenilirlik yapılarak gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların demografik özelliklerinin belirlenmesi için frekans analizi, ölçeklerin normal dağılım uygunluğunu saptamak için Basıklık ve Çarpıklık testi yapılmıştır. Veri toplama araçları, 2019-2020 futbol sezonu içerisinde futbol hakemliği yapan bireylerden oluşup 124'ü erkek, 10'u kadın olmak üzere toplam 134 futbol hakemine uygulanmıştır. Yapılan analizler sonucunda, hakem karar memnuniyet algılarının (2,978), (.003*) cinsiyet değişkenine göre toplam puanda farklılaştığı tespit edilmiş olup, erkek katılımcıların kadın katılımcılara oranla daha fazla ortalamaya sahip oldukları görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Futbol Hakem Karar Memnuniyeti, Doğu Anadolu Bölgesi, Spor

ABSTRACT

In this study, it was aimed to examine the perception of satisfaction of football referees in eastern Anatolia. The survey technique, which consists of two parts, was used in the research. In the first part, demographic characteristics were asked to the participants, and in the second part, Andrew et al. (2006), the scale that deals with the decision-making satisfaction of football referees was used. The scale has a likert type rating of 5 and consists of 9 items and a single factor. The cronbach alpha value of the scale was calculated as 0.85. Its adaptation to Turkish was adapted to Turkish by Can et al in 2014 and carried out with validity and reliability. Frequency analysis was performed to determine the demographic characteristics of the participants, and kurtosis and skewness tests were performed to determine the normal distribution suitability of the scales. Data collection tools were applied to a total of 134 football referees, 124 of whom were men and 10 of whom were women, consisting of individuals who were football referees during the 2019-2020 football season. As a result of the analysis, it was found that the perception of satisfaction with the referee's decision differed in the total score according to the gender variable (2,978), (.003*), and it was observed that male participants had a higher average than female participants.

Keywords: Football Referee Decision Satisfaction, Eastern Anatolia Region, Sports

1. GİRİŞ

Günümüzde spor denilince akla il gelen, büyük kitleleri peşine koşturduğu ve en yoğun ilgi gösterildiği olan futbol branşı gelmektedir. İnsanların git gide futbol branşına karşı ilgilerinin çoğalması, futbolu bir gelir kapısı veya meslek olarak oynayan futbolcuların yetişmeye başlamasının yanında, bu branşın özelliklerinin ilgi çekici olmasından kaynaklandığı söylenebilir. Futbolun zevkli olması ve kolay ve her yerde oynanabilmesi münasebetiyle psikolojik, sosyal, fiziki ve pedagojik değerleriyle gençliğin aşırı ilgi gösterdiği bir spor branşı haline gelmiştir.

Futbol günlük hayat içerisinde, oldukça önemli bir yere sahiptir. Ve bu durum da sürekli bir şekilde gelişerek devam ettirmektedir. Dünyanın çeşitli ülkelerinde farklı futbol ekolleri vardır. Her ekol kendine has özellikleriyle futbola değişik zevkler katmaktadır (Koç ve ark 2000).

Spor günümüzde, önemli sektör olarak da gelişimini sürdürdüğü söylene bilir. Müsabakaların oluşu ve izleyenlerin yüksek performans beklentisi içerisinde oluşu, sporla ilgilenenlerin ortak konuları içerisinde yer almaktadır. Özellikle futbol, günümüzde kişilerin ilgi odağı haline gelmiştir. Milyonlarca insanın izlediği bu branşın saha içerisindeki yönetimini ise spor eğitimi almış, futbol hakemleri tarafından yapılmaktadır (Sunay 1992).

Bir futbol maçının güzel, heyecan verici, Fair Play ilkeleri çerçevesinde, bol gollü geçmesinde, bitmesinde veya düzensiz, olaylı, kavgalı bir hava içerisinde oynanmasında hakemin etkisi son derece önemlidir (Orta 2000).

Bir futbol hakeminin; müsabaka boyunca iyi bir performans sergilemesi için müsabaka ile ilgili kendisinden beklenen yüksek performansı karşılaması gerekir. Ayrıca, hakemin müsabaka sırasında psikolojik ve fiziksel yükün altında olmasına rağmen, müsabaka boyunca her an hızlı bir karar verebilmesi de son derece önemlidir. Son yıllarda futbolda yaşanan tempo artışına dayalı olarak, hakemlerden beklenen iyi müsabaka yönetme talepleri de önemli derecede artmıştır. Yapılan bilimsel araştırmalar gösteriyor ki günümüzde oynanan üst düzey futbolun örnek alınarak aktivite profili ve psikolojik talepler hakkında detaylı bilgilerde sağlanmaktadır (Erişim 2006).

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Grubu

Araştırmanın evrenini, 2019-2020 Futbol sezonu içerisinde Futbol Hakemliği yapan kişilerden oluşturmaktadır. Örneklemini; Doğu Anadolu Bölgesinde Futbol Hakemliği yapan kişiler olmak üzere 124'ü erkek 10'u kadın olmak üzere toplam 134 katılımcıdan oluşmaktadır.

2.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmacı, anketlerin uygulanacağı iş yerlerinde ilgili yöneticiler ile görüşüp gerekli izinleri aldıktan sonra kurum ve kuruluşlara giderek çalışanların anketin açıklaması yapılmış olup, iş görenlerin soruları sağlıklı bir şekilde cevaplamasına yardımcı olmuştur. Anket formu iki kısımdan oluşmaktadır. Bunlar;

2.3. Kişisel Bilgi Formu

Kişisel bilgi formu, katılımcıların cinsiyet, medeni durum, yaş, eğitim durumu, gelir düzeyi, hakemlik süreleri gibi değişkenleri belirlemek amacıyla araştırmacılar tarafından hazırlanan sorulardan oluşturulmuştur.

2.4. Spor Yönelik Tutum Ölçeği

Andrew vd. (2006) tarafından geliştirilen hakemlerin ideal karar alma süreçlerini etkileyen; görüş, konsantrasyon ve kontrol temaları arasındaki doğruluk-hata ilişkilerini tanımlamak; kalabalık faktörü, oyuncu tepkisi ve çevresel faktörler; hakemlerin kararlarıyla ilgili memnuniyet duygusunu ölçmek için geliştirilmiştir. Ölçek, 5'li likert tipi derecelendirmede 9 maddeden ve tek bir faktörden oluşur. Ölçeğin Cronbach alfa değeri 0.85 olarak hesaplanmış. Türkçeye uyarlanması ise Can ve arkadaşları tarafından 2014 yılında Türkçeye uyarlanmış olup geçerlilik ve güvenilirlik yapılarak gerçekleştirilmiştir.

2.5. Verilerin Analizi

Katılımcılardan elde edilen veriler SPSS v22.0 yazılımı aracılığı ile elektronik ortama aktarılarak çeşitli istatistiksel analizler uygulanmıştır. Verilerin normal dağılıma uygun olup olmadığını ortaya koymak amacıyla normallik testi yapılmış olup verilerin normal dağılıma uygun olduğu tespit edilmiştir. Çalışmamızda parametrik testler uygulanmıştır. Katılımcıların demografik değişkenlerini belirlemek amacıyla frekans analizi, cinsiyet, medeni durum, değişkenlerine göre hakem karar tutum algılarının karşılaştırılmasında bağımsız gruplarda t-testi uygulanmış olup; yaş, eğitim durumu, gelir düzeyi, hakemlik süresi gibi değişkenlere göre karşılaştırılmasında tek yönlü varyans analizi; farkın hangi gruplardan kaynaklandığını bulmak için de Tukey testi uygulanmış ve anlamlılık düzeyi ($p < 0.05$) alınmıştır.

3. BULGULAR

Tablo 3.1. Katılımcıların Demografik Değişkenlerine İlişkin Bilgiler

Cinsiyet	(N)	(%)
Erkek	124	92,5
Kadın	10	7,5
Yaş	(N)	(%)
18-21 yaş	10	7,5
22-25 yaş	44	32,8
26-29 yaş	32	23,9
30 yaş ve üzeri	48	35,8

Medeni Durum	(N)	(%)
Evli	48	35,8
Bekâr	86	64,2
Eğitim Durumu	(N)	(%)
Lise	32	23,9
Lisans	84	62,7
Lisans Üstü	18	13,4
Aylık Gelir	(N)	(%)
2500-3500 TL	92	68,7
3501-4500 TL	18	13,4
4501 TL ve üzeri	24	17,9
Kaç Yıllık Hakemsiniz?	(N)	(%)
1-4 yıl	36	26,9
5-9 yıl	46	34,3
10 yıl ve üzeri	52	38,8
Toplam	134	100

Veriler incelendiğinde de; katılımcıların cinsiyet değişkeni aralığına bakıldığında erkek katılımcı 124 (%92,5) kişi iken kadın katılımcılar 10 (%7,5) kişidir, çalışmaya iştirak eden bireylerin yaş değişkenine göre en yüksek katılım 30 yaş ve üzeri 48 (%35,8) kişi olup, en düşük katılım ise 18-21 yaş arası olup 10 (%7,5) kişidir. Çalışmaya iştirak eden bireylerin medeni durumu değişkenine bakıldığı zaman katılanların 48 kişi (%35,8) evli, 86 kişi (%64,2) bekâr olduğu görülmektedir. Katılımcıların eğitim durumu değişkeni aralığına bakıldığında ise en yüksek katılım 84 (%62,7) kişi ile Lisans mezunu olurken, en az katılım ise 18 (%13,4) kişi ile Lisansüstü olmuştur. Katılımcıların aylık gelir değişkenine bakıldığı zaman en yüksek katılım 2500-3500 TL arası 92 (%68,7) kişi iken, en düşük katılım ise 3501-4500 TL arası 18 (%13,4) kişidir. Katılımcıların kaç yıllık hakemsiniz değişkenine bakıldığında en yüksek katılım 10 yıl ve üzeri hakemlik süresi olan 52 (%38,8) kişi iken, en az katılım ise 1-4 yıl hakemlik süresi olan 36 (%26,9) kişidir.

Tablo 3.2. Katılımcıların Hakem Karar Memnuniyeti ve Toplam Puanın Normallik Dağılım Testi (Skewness- Kurtosis)

Ölçek	Hakem	Alt Boyut	N	Skewness		Kurtosis	
				Statistic	Std. Hata	Statistic	Std. Hata
Futbol Karar Memnuniyeti		Toplam	134	,235	,209	,130	,416

Tablo incelendiğinde hakem karar memnuniyeti ve toplam puanın normallik dağılım durumlarına bakıldığı zaman basıklık ve çarpıklık değerleri normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir.

Tablo 3.3. Katılımcıların Hakem Karar Memnuniyeti ve Toplam Puanın Ortalamalarının Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması (Independent – Sample T Testi)

Ölçek	Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	X	ss	t	p
Futbol Hakem Karar Memnuniyeti	Toplam	Erkek	124	3,71	,306	2,978	,003*
		Kadın	10	3,42	,250		

(p<0.05)

Tablo incelendiğinde katılımcıların cinsiyetlerine ilişkin hakem karar memnuniyeti ve toplam puan karşılaştırılmasında; anlamlı bir farklılığa rastlanmış olup, erkek ($\bar{X}=3.71\pm,.306$); katılımcıların kadın ($\bar{X}=3.42\pm,.250$); katılımcılara oranla anlamlı farklılığa sahip oldukları görülmektedir. Bu sonuç hakem karar memnuniyeti açısından erkek ve kadın hakemlerin cinsiyet değişkeninin ayırt edici bir değişken olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 3.4. Katılımcıların Hakem Karar Memnuniyeti ve Toplam Puan Ortalamalarının Medeni Durumlarına Göre Karşılaştırılması (Independent – Sample T testi)

Ölçek	Alt Boyut	Medeni Durum	N	X	ss	t	p
Futbol Hakem Karar Memnuniyeti	Toplam	Evli	48	3,81	,311	3,267	,001*
		Bekâr	86	3,63	,294		

(p<0.05)

Tablo incelendiğinde katılımcıların medeni durumlarına ilişkin hakem karar memnuniyeti ve toplam puan karşılaştırılmasında; anlamlı bir farklılığa rastlanmamış olup, evli ($\bar{X}=3.81\pm,.311$); katılımcıların bekar ($\bar{X}=3.63\pm,.294$); katılımcılara oranla istatistiksel olarak anlamlı farklılığa sahip oldukları görülmektedir.

Tablo 3.5. Katılımcıların Hakem Karar Memnuniyeti ve Toplam Puan Ortalamalarının Yaş Değişkenine Göre Karşılaştırılması (One- Way Anova)

Ölçek	Alt Boyut	Yaş	N	X	ss	f	p	Anlamli Fark
Futbol Hakem Karar Memnuniyeti	Toplam	(a) 18-21 yaş	10	3,80	,453	3,573	,016*	D > B
		(b) 22-25 yaş	44	3,60	,231			
		(c) 26-29 yaş	32	3,64	,262			
		(d) 30 yaş ve üzeri	48	3,79	,346			
		Toplam	134	3,69	,311			

(p<0.05)

Tablo incelendiğinde katılımcıların yaş değişkenine göre hakem karar tutumları ve toplam puan da anlamlı farklılığa rastlanmış olup, 30 yaş ve üzeri ($\bar{X}=3.79\pm,346$) katılımcıların 22-25 yaş arası ($\bar{X}=3.60\pm,231$) katılımcılara oranla istatistiksel olarak anlamlı farka sahip oldukları görülmektedir. Bu sonuç yaş değişkeninin hakem karar memnuniyet tutumları üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir.

Tablo 3.6. Katılımcıların Hakem Karar Memnuniyeti ve Toplam Puan Ortalamalarının Eğitim Durumu Değişkenine Göre Karşılaştırılması (One- Way Anova)

Ölçek	Alt Boyut	Eğitim Durumu	N	X	ss	f	p	Anlamli Fark
Futbol Hakem Karar Memnuniyeti	Toplam	(a) Lise	32	3,79	,293	3,859	,024*	A > B
		(b) Lisans	84	3,64	,313			
		(c) Lisansüstü	18	3,77	,285			
		Toplam	134	3,69	,311			

(p<0.05)

Tablo 5 incelendiğinde katılımcıların eğitim durumu değişkenine göre hakem karar tutumları ve toplam puan da anlamlı farklılığa rastlanmış olup, Lise mezunu ($\bar{X}=3.79\pm,293$) katılımcıların Lisans mezunu ($\bar{X}=3.64\pm,313$) katılımcılara oranla istatistiksel olarak anlamlı farka sahip oldukları görülmektedir. Bu sonuç eğitim durumu değişkeninin hakem karar memnuniyet tutumları üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir.

Tablo 3.7. Katılımcıların Hakem Karar Memnuniyeti ve Toplam Puan Ortalamalarının Aylık Gelir Durumu Değişkenine Göre Karşılaştırılması (One- Way Anova)

Ölçek	Alt Boyut	Aylık Gelir	N	X	ss	f	p	Anlamli Fark
Futbol Hakem Karar Memnuniyeti	Toplam	(a) 2500-3500 TL	92	3,69	,289	1,476	,2	-
		(b) 3501-4500 TL	18	3,80	,490			
		(c) 4501 TL ve üzeri	24	3,63	,202			
		Toplam	134	3,69	,311			

(p<0.05)

Tablo incelendiğinde katılımcıların aylık gelir durumu değişkenine göre hakem karar tutumları ve toplam puan da herhangi bir anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Bu sonuç aylık gelir durumu değişkeninin hakem karar memnuniyet tutumları üzerinde önemli bir etkiye sahip olmadığını göstermektedir.

Buna göre; en yüksek katılım 3501-4500 TL gelire sahip olan ($\bar{X}=3.80\pm,490$) katılımcılar oluştururken, en düşük katılım ise 4501 TL ve üzeri ($\bar{X}=3.63\pm,202$) katılımcılardan oluşmaktadır.

Tablo 3.8. Katılımcıların Hakem Karar Memnuniyeti ve Toplam Puan Ortalamalarının Aylık Gelir Durumu Değişkenine Göre Karşılaştırılması (One- Way Anova)

Ölçek	Alt Boyut	Kaç yıllık Hakemsiniz	N	X	ss	f	p	Anlamli Fark
Futbol Hakem Karar Memnuniyeti	Toplam	(a) 1-4 yıl arası	36	3,61	,346	4,855	,001*	C > A,B
		(b) 5-9 yıl arası	46	3,62	,230			
		(c) 10 yıl ve üzeri	52	3,81	,315			
		Toplam	134	3,69	,311			

(p<0.05)

Tablo incelendiğinde katılımcıların kaç yıllık hakemsiniz değişkenine göre hakem karar tutumları ve toplam puan da anlamlı farklılığa rastlanmış olup, 10 yıl ve üzeri hakemlik yapan ($\bar{X}=3.81\pm,315$) katılımcıların, 1-4 yıl arası hakemlik yapan ($\bar{X}=3.61\pm,346$) ve 5-9 yıl hakemlik yapan ($\bar{X}=3.62\pm,230$) katılımcılara oranla daha fazla ortalamaya sahip olduğu görülmüştür. Bu sonuç aylık kaç yıllık hakemsiniz değişkeninin hakem karar memnuniyet tutumları üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Doğu Anadolu Bölgesinde futbol hakemliği yapan bireylerin maç esnasında hakem karar verme memnuniyet algılarının incelenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada; katılımcıların cinsiyetlerine göre hakem karar memnuniyeti ve toplam puan karşılaştırılmasında; anlamlı bir farklılığa rastlanmış olup, erkek katılımcıların kadın katılımcılara oranla anlamlı farklılığa sahip oldukları görülmektedir. Bu sonuç hakem karar memnuniyeti açısından erkek ve kadın hakemlerin cinsiyet değişkeninin ayırt edici bir değişken olduğu şeklinde yorumlanabilir. Atılgan ve Tüket (2019) yılında "Hakemlerin Karar Verme Stillerinin İncelenmesi" isimli çalışmasında hakemlerin karar verme stillerinin cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farka rastlanmış olup, kaçınan karar verme alt boyutunda erkek hakemlerin kaçınan karar verme stillerinin, kadın hakemlerin kaçınan karar verme stillerinden anlamlı bir biçimde yüksek olduğu görülmektedir. Literatür incelendiğinde hakemlerin karar verme memnuniyet algılarının cinsiyet değişkeni üzerine yeterli düzeyde kaynak bulunamadı, elde edilen bulgulardan hareketle erkek hakemlerin kadın hakemlere oranla, maç esnasında karar verirken daha rahat ve memnun edici kararlar aldığı söylenebilir.

Katılımcıların medeni durumlarına ilişkin hakem karar memnuniyeti ve toplam karşılaştırılmasında; anlamlı bir farklılığa rastlanmamış olup, evli katılımcıların bekâr katılımcılara oranla istatistiksel olarak anlamlı farklılığa sahip oldukları görülmektedir. Uzunoğlu (2008) yılında "Türk Futbol Hakemlerinin Karar Verme Stillerinin Klasmanlarına Ve Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi" isimli çalışmasında medeni durum değişkeninin hakem karar verme stilleri ve toplam puanda istatistiksel olarak anlamlı farka rastlanmış olup, evli hakemlerin bekâr hakemlere oranla anlamlı farklılıklar görülmüştür. Aksu ve Arslan (2020) yılında "Farklı Klasmandaki Futbol Hakemlerinin Karar Verme Stillerinin İncelenmesi" isimli çalışmasında medeni durum değişkeninin hakem karar verme stilleri ve toplam puanda istatistiksel olarak anlamlı farka rastlanmamıştır. Selvi (2018) yılında "Farklı Klasmanlardaki Futbol Hakemlerinde Şiddet Eğilimi, Psikolojik Dayanıklılık Ve Karar Verme Düzeyi: Türkiye Açısından Bir İnceleme" isimli çalışmasında hakemlerin karar verme stillerine göre medeni durum açısından anlık-kendiliğinden karar verme stilinde bekâr hakemler lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Literatür incelendiğinde elde edilen bulgular ile literatür arasında paralellik olduğu görülmüştür.

Katılımcıların yaş değişkenine göre hakem karar tutumları ve toplam puan da anlamlı farklılığa rastlanmış olup, 30 yaş ve üzeri katılımcıların 22-25 yaş arası katılımcılara oranla istatistiksel olarak anlamlı farka sahip oldukları görülmektedir. Bu sonuç yaş değişkeninin hakem karar memnuniyet tutumları üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Kırtepe ve Çetinkaya (2018) yılında "Farklı Branştaki Hakemlerin Karar Verme Stillerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi" isimli çalışmasında hakemlerin karar verme stillerine göre yaş değişkeni açısından istatistiksel olarak anlamlı fark görülmemiştir. Uzunoğlu (2008) yılında "Türk Futbol Hakemlerinin Karar Verme Stillerinin Klasmanlarına Ve Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi" isimli çalışmasında yaş değişkeninin hakem karar verme stilleri ve toplam puanda istatistiksel olarak anlamlı farka rastlanmış olup, 18-25 yaşa sahip olan hakemler ile 26-30 yaş ve 36-40 yaş arası hakemler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu tespit edilmiştir. Aksu ve Arslan (2020) yılında "Farklı Klasmandaki Futbol Hakemlerinin Karar Verme Stillerinin İncelenmesi" isimli çalışmasında yaş değişkeninin hakem karar verme stilleri ve toplam puanda istatistiksel olarak anlamlı farka rastlanmamıştır. Selvi (2018) yılında "Farklı Klasmanlardaki Futbol Hakemlerinde Şiddet Eğilimi, Psikolojik Dayanıklılık Ve Karar Verme Düzeyi: Türkiye Açısından Bir İnceleme" isimli çalışmasında hakemlerin karar verme stillerine göre yaş değişkeni açısından anlamlı farka rastlanmış olup, 30-35 yaş arası katılımcıların 18-23 yaş katılımcılara oranla istatistiksel anlamlılığa görülmüştür.

Katılımcıların eğitim durumu değişkenine göre hakem karar tutumları ve toplam puan da anlamlı farklılığa rastlanmış olup, Lise mezunu katılımcıların Lisans mezunu katılımcılara oranla istatistiksel olarak anlamlı farka sahip oldukları görülmektedir. Bu sonuç eğitim durumu değişkeninin hakem karar memnuniyet tutumları üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Uzunoğlu (2008) yılında "Türk Futbol Hakemlerinin Karar Verme Stillerinin Klasmanlarına Ve Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi" isimli çalışmasında eğitim durumu değişkeninin hakem karar verme stilleri ve toplam puanda istatistiksel olarak anlamlı farka rastlanmış olup, lise mezunu olan hakemlerin kaçınan puanı yüksek lisans mezunu hakemlerin kaçınan puanlarından yüksektir. Atılgan ve Tüket (2019) yılında "Hakemlerin Karar Verme Stillerinin İncelenmesi" isimli çalışmasında hakemlerin karar verme stillerinin eğitim durumu değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farka rastlanmış olup, lisansüstü mezunu hakemlerin dikkatli karar verme stillerinin, lisans mezunu hakemlerin dikkatli karar verme stillerinden anlamlı bir biçimde yüksek olduğu görülmektedir. Selvi (2018) yılında "Farklı Klasmanlardaki Futbol Hakemlerinde Şiddet Eğilimi, Psikolojik Dayanıklılık Ve Karar Verme Düzeyi: Türkiye Açısından Bir İnceleme" isimli çalışmasında hakemlerin

kakar verme stillerine göre eğitim durumu değişkeni açısından anlamlı farka rastlanmış olup, lise mezunu katılımcıların doktora mezunu katılımcılara oranla istatistiksel anlamlılığa rastlanmıştır. Literatür incelendiğinde elde edilen bulgular ile literatür arasında paralellik olduğu görülmüştür.

Katılımcıların aylık gelir durumu değişkenine göre hakem karar tutumları ve toplam puan da herhangi bir anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Bu sonuç aylık gelir durumu değişkeninin hakem karar memnuniyet tutumları üzerinde önemli bir etkiye sahip olmadığını göstermektedir. Uzunoğlu (2008) yılında "Türk Futbol Hakemlerinin Karar Verme Stillерinin Klasmanlarına Ve Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi" isimli çalışmasında aylık gelir değişkeninin hakem karar verme stilleri ve toplam puanda istatistiksel olarak anlamlı farka rastlanmış olup, geliri 1501-2000 olan hakemlerin özsayı puanı, geliri 600 ve altı olan hakemlerin özsayı puanlarından daha yüksektir. Selvi (2018) yılında "Farklı Klasmanlardaki Futbol Hakemlerinde Şiddet Eğilimi, Psikolojik Dayanıklılık Ve Karar Verme Düzeyi: Türkiye Açısından Bir İnceleme" isimli çalışmasında hakemlerin kakar verme stillerine göre aylık gelir değişkeni açısından anlamlı farka rastlanmış olup, 3001 tl ve üstü gelire sahip olan katılımcıların 2001-2500 tl arası gelire sahip olan katılımcılara oranla istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu görülmüştür. Literatür incelendiğinde elde edilen bulgular ile literatür arasında farklılıklar olduğu görülmüştür.

Katılımcıların kaç yıllık hakemsiniz değişkenine göre hakem karar tutumları ve toplam puan da anlamlı farklılığa rastlanmış olup, 10 yıl ve üzeri hakemlik yapan katılımcıların, 1-4 yıl arası hakemlik yapan ve 5-9 yıl hakemlik yapan katılımcılara oranla daha fazla ortalamaya sahip olduğu görülmüştür. Bu sonuç aylık kaç yıllık hakemsiniz değişkeninin hakem karar memnuniyet tutumları üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Kırtepe ve Çetinkaya (2018) yılında "Farklı Branştaki Hakemlerin Karar Verme Stillерinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi" isimli çalışmasında hakemlerin kakar verme stillerine göre hakemlik süre değişkeni açısından istatistiksel olarak anlamlı farka rastlanmış olup, 1-3 yıl arası görev yapan hakemlerin 4-6 ve 7 yıl üzeri görev yapan hakemlere göre kaçınan ve panik alt boyutları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılaşma olduğu görülmüştür. Atılgan ve Tüket (2019) yılında "Hakemlerin Karar Verme Stillерinin İncelenmesi" isimli çalışmasında hakemlerin karar verme stillerinin hakemlik süre değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farka rastlanmış olup, 5 yıl ve daha az kıdeme sahip olan hakemlerin kaçınan karar verme stillerinin 6 yıl ve üstü kıdemi olanlardan anlamlı bir biçimde yüksek olduğu görülmektedir. Aksu ve Arslan (2020) yılında "Farklı Klasmandaki Futbol Hakemlerinin Karar Verme Stillерinin İncelenmesi" isimli çalışmasında hakemlik süre değişkeninin hakem karar verme stilleri ve toplam puanda istatistiksel olarak anlamlı farka rastlanmamıştır. Literatür incelendiğinde elde edilen bulgular ile literatür arasında paralellik olduğu görülmüştür.

KAYNAKLAR

- Atılgan, D. ve Tükel, Y. (2019) Hakemlerin Karar Verme Stillерinin İncelenmesi, Sport Sciences, ISSN: 1308 7266, Sport Sciences (NWSASPS), 2B0118, 2019; 14(2): 22-32.
- Aksu, A. ve Arslan, C. (2020). Farklı Klasmandaki Futbol Hakemlerinin Karar Verme Stillерinin İncelenmesi. Spor Eğitim Dergisi, 4(1), 56-70. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/seder/issue/52104/667605>
- Can, Y. Bayansalduz, M. Soyer, F. Pacali, S. (2014) Turkish Adaptation Of Soccer Referee Decision Satisfaction Scale, Procedia - Social and Behavioral Sciences 152 (2014) 756 – 760, Peer-review under responsibility of the Organizing Committee of the ERPA Congress 2014. doi: 10.1016/j.sbspro.2014.09.316
- Eygü H. Spor Psikolojisi ve Türkiye'deki Futbol Hakemlerinin Hakemlik Psikolojileri Üzerine Bir Araştırma. Yüksek lisans tezi. Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, 2012
- Erişim, (2006) Üst Düzey Bir Hakemin Müsabaka Hareket Analizi ve Fiziksel Gereklilikleri, www.tffhdg.org.tr
- Kırtepe, A. Ve Çetinkaya, T. (2018) Farklı Branştaki Hakemlerin Karar Verme Stillерinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi, Turkish Studies Social Sciences Dergisi, Volume 13/10, Spring 2018, p. 487-496, ISSN: 1308-2140, Ankara-Turkey.
- Koç, H. Gökdemir, K. ve Kılınç, F. (2000) Sezon Arasında Yapılan Antrenmanların Kütahya Spor Futbolcularının Bazı Fiziksel ve Fizyolojik Parametrelerine Etkisi, Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri 1. Kongresi, Ankara.

Mann, L, Radford M, Burnett P, Ford S, Bond M, Leung K, Nakamura H, Vaughan G, Yang K.S, (1998) Cross-Cultural Differences in Self-Reported Decision- Making Style and Confidence, International Journal of Psychology.

Orta, L. (2000) Dünya’da ve Türkiye’de Futbol Hakemliğinin Başlangıcı ve Gelişimi Semineri, On sekiz Mart Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü, Çanakkale.

Selvi, S. (2018) Farklı Klasmanlardaki Futbol Hakemlerinde Şiddet Eğilimi, Psikolojik Dayanıklılık Ve Karar Verme Düzeyi: Türkiye Açısından Bir İnceleme, Bilim Uzmanlığı Tezi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli.

Sunay, H. (1992) Ankara Bölgesi Futbol Hakemlerinin Hakemliğe Yönelmelerine Etki eden Motivasyonel Etkenler Üzerine Bir Araştırma, H.Ü. Futbol Bilim ve Teknoloji Dergisi, Ankara.

Uzunoğlu, Ö.U. (2008) Türk Futbol Hakemlerinin Karar Verme Stilllerinin Klasmanlarına Ve Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Selçuk Üniversitesi, Konya.

Yalçın, İ, Soyer, .F, Ramazanoğlu, F. ve Aksu, A., (2016). Futbol Hakemlerinin Karar Verme ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Journal of Human Sciences, 13, 3, 5681-5692.